

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ

„Пейо Крачолов Яворов“ – град Чирпан

ул. „П.К.Яворов“ 6

пощенски код 6200

Директор: тел./факс (0416)94496

souchirpan@abv.bg

УТВЪРДИЛ:

Трифон Йорданов
Директор на СУ „П.К.Яворов“
гр.Чирпан

ПРОГРАМА

**ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО
НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ
В СУ „П.К.ЯВОРОВ“
за 2022/2023 учебна година**

Програмата е създаден на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия съвет на проведено заседание 12/12.09.2022г.

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на СУ „П.К.Яворов“ – гр.Чирпан за превенция на ранното напускане на образователната система:

- СТРАТЕГИЯ ЗА НАМАЛЯВАНЕ ДЕЛА НА ПРЕЖДВРЕМЕННО НАПУСНАЛИТЕ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА
- СТРАТЕГИЯ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ОТ ЕТНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА
- ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ НА УЧЕНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА
- НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И ПОВИШАВАНЕ НА ГРАМОТНОСТТА
- НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ
- РАМКОВА ПРОГРАМА ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА РОМИТЕ В БЪЛГАРСКОТО ОБЩЕСТВО
- НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ НА Р БЪЛГАРИЯ ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА РОМИТЕ
- КОНВЕНЦИЯТА ЗА БОРБА СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО;
- ЗАКОН ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ;
- НАРЕДБА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ;
- ЗАКОН ЗА МЛАДЕЖТА,
- НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА БЕДНОСТТА И НАСЪРЧАВАНЕ НА СОЦИАЛНОТО ВКЛЮЧВАНЕ.

В стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система, преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България. Необходими са мерки, насочени към осигуряване на: успешен преход между различните степени на образование, с цел придобиване на ключови компетентности, разнообразни форми на обучение, добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление – национално, регионално, местно и училищно. Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен Механизъм за противодействие на училищния тормоз, който има за цел да подпомогне училищата в усилия им за справяне с това явление.

Преждевременното напускане на училище води до застрашаване на сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения. Последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на училище върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната в средносрочен и дългосрочен план.

При изготвянето на програмата се отчитат:

- ❖ Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни;
- ❖ Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивната училищна култура, работата в екип в рамките на училищната общност;
- ❖ Координираните мерки на всички нива
- ❖ Проследяване на напредъка на ниво училище

Настоящата Програма конкретизира изброените стратегически и нормативни документи в няколко направления:

Превенция на преждевременното напускане на училище в

СУ „ П.К.Яворов“ чрез:

- анализ на причините, водещи до отпадане от училище и напускане на образователната система,

- идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях

Посредничество срещу преждевременното напускане на училище чрез:

- 2.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите.
- 2.2. Утвърждаване на индивидуалното и групово наставничество
- 2.3. Кариерно ориентиране и консултиране.

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ

❖ Социално-икономически причини:

- ✓ *Лошото качество на живот на определени социални слоеве;*
- ✓ *Ниските доходи – невъзможност за покриване на разходите (учебници, тетрадки, дрехи, храна);*
- ✓ *Поради задължение да гледа по-малкия си брат/сестра;*
- ✓ *Използване на детето, не посещаващо училище като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа.);*

❖ Образователните причини:

- ✓ *затрудненията при усвояване на учебния материал;*
- ✓ *слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него желание/нежелание да се посещава училище;*
- ✓ *наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.;*
- ✓ *възможност за обучение в професионална паралелка;*

❖ Етнокултурни причини:

- ✓ *по-ранното стъпване в брак;*
- ✓ *страх на родителите поради опасност от открадване;*
- ✓ *по-ниска ценност на образованието;*

❖ Психологически причини:

- ✓ *Чувство за неуспех;*
- ✓ *Отчуждение от натрупания училищен опит, неувереност в себе си;*

❖ Институционални причини;

Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за

обхващане, задържане и реинтегриране на децата и учениците в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление - национално, регионално, местно и училищно.

❖ **Причини, свързани със здравния статус;**

- ✓ В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна подготовка на детските градини и училищата за приобщаване на тези деца. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

✓ **Стратегията на СУ „П.К.Яворов“ – гр.Чирпан е подчинена на:**

- **всеобхватност на дейностите** – осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес
- **публичност и прозрачност на цялостната политика** - чрез интернет страницата на училището и партньорството с медиите, документиране на проблемните и рискови ситуации и добрите практики,
- **обратна връзка** с институции, родители, педагогически съветник, класни ръководители, ученици и учители,

Мерки за преодоляване на причините за отпадане на ученици от СУ „П.К.Яворов“ – гр.Чирпан, произтичащи от:

Семейни и социални причини:

1. *Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на училище поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите ученици от центъра на града; по-ниска самооценка, невъзможност за прибиране в населеното място – загубване на детето.*

Мерки: - Силна мотивация чрез дейности за приобщаване на децата от ромски произход, децата със специални образователни потребности, както и изоставени от семейства, заминали в чужбина.

2. *Трудова миграция на родителите.* Напускане на единия или и двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата.

Мерки: Търсене на съдействие от попечителите на изоставените деца, от отдел „Закрила на детето“, Детска педагогическа стая, ЦОП – гр. Чирпан.

3. *Липса на грижи* от страна на изоставени деца за по-малките братя и сестрички, както и за болни членове на семейството;

Мерки: Оказване на социална помощ – чрез дарения, грижи за изхранването на тези деца от училищния стол и др.;

4. *Недостатъчна образованост на родителите и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето.* Изразява се в неконтролиране на часовете за прибиране от училище, непознаване на контактите и приятелския кръг на детето, непроверяване на изученото през деня, както и подготовката на детето за следващия ден – домашни работи, изпълнение на други поставени от учителя задачи;

Мерки: Мотивиране и приобщаване на тези деца за посещаване целодневната форма на организация в училище; търсене на непрекъснати разширени срещи с тези родители с ръководство, класни ръководители, педагогически съветник и мотивиране и приобщаване към училищната общност.

5. *Чести конфликти между агресивни родители* – побой, домашно насилие, развод, посегателство от страна на нови партньори на един от двамата родители.

Мерки: В най-честите случаи училището се превръща в единствено защитено място за детето и класният ръководител поема грижите за детето в образователната институция.

6. *Преждевременно напускане на училище поради ранни бракове и раждане.*

Мерки: Осигуряване на непрекъснати форми за информираност на тийнейджърите за сексуалното им развитие, включване в тематичните разпределения на актуални за младежкото развитие теми; осигуряване на възможност за продължаването на прекъснатите училище в самостоятелна форма на обучение.

Други по-важни мерки и дейности, залегнали в комплексния план за достигане на стратегическите цели, свързани с превенцията от отпадане са:

- Управление на информацията за преждевременно напусналите училище.
- ✓ Изготвяне на база данни от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/;
- ✓ Координиране действията на класните ръководители с тези на педагогическия съветник и училищното ръководство;
- Квалификация на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието и превръщането му в педагогически консултант;

- ✓ Провеждане на обучителен семинар на педагогическите специалисти за последиците агресия и насилие в училище;
- ✓ Провеждане на обучения за агресията и насилието и начините за разрешаване на конфликти;
- Реализирането на конкретни дейности за постигане целите на училищната програма;
- Дейности за усвояването на българския книжовен език и повишаване на грамотността;
- Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.
- Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.
- ✓ създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти;
- ✓ насочване на детето и ученика към занимания, съобразени с неговите потребности;
- ✓ индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество);
- ✓ участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището;
- ✓ други дейности, определени с правилника за дейността на институцията.
- Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на училище
- Поставяне на ученика в АКТИВНА ПОЗИЦИЯ по отношение на усвояването на нови знания и практическа приложимост на преподавания материал;
- Превръщането на училището в ПРИЯТНО И ЖЕЛАНО МЯСТО за учениците чрез използване на ИНОВАТИВНИ педагогични методи и форми за предаване, преподаване и научаване на учебни знания и осигуряване на подходяща интерактивна среда в нови модели на класни стаи и места за извънучебни занимания;
- Извършване на ефективна ДИФЕРЕНЦИРАНА работа с учениците с намалена успеваемост;
- Провеждане дисциплината на учениците в съответствие с новите обществени реалности.
- Изграждане на съдържателен и многообразен учебно-възпитателен процес. Осъществяване оптимално ниво на вътрешна мотивация у учениците чрез целенасочена образователно-възпитателна работа, свързана с училищни и извънучилищни мероприятия и дейности;
  - Извънкласни дейности за превенция на поведението при деца с риск от отпадане;
  - Провеждане на дискусии с ученици по предложените от тях теми, засягащи актуален проблем;

- Възлагане на отговорни индивидуални задачи на учениците, за да се почувстват значими в собствените си очи и в очите на околните, за да се мотивират и успяват;
- Здравно образование и възпитание – лекции, беседи, ролеви игри свързани с обучението на учениците по:
  - Наркомания, алкохол, тютюнопушене.
  - Сексуално образование и превенция от ХИВ/ СПИН.
  - Продължаване на превантивната възпитателна работа на класните ръководители като дейностите се интегрират с цел оказване на съдействие от Комисията за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни /МКБППМН/; ЦОП гр. Чирпан, РЗИ гр.Стара Загора
  - Поставянето на приоритет в работата на класните ръководители формирането на личностни умения у учениците за адекватно социално поведение в съвременните динамични общественно-икономически условия.
- Извънкласни и извънучилищни дейности – / сайт и фейсбук страница на училището/;